

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ:
НАУКОВІ ЗАПИСКИ

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

УДК 37.1

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14249485>

Інноваційні методи навчання правничих дисциплін

Гонтар Зоряна Григорівна

кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, Львів, вулиця Клепарівська, 35, 79000, <http://orcid.org/0000-0003-1712-7457>

Паламар Андрій Богданович

аспірант кафедри педагогіки та інноваційної освіти, Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, вул. Степана Бандери, 12, 79000, <https://orcid.org/0009-0008-8438-1061>

Прийнято: 17.11.2024 | Опубліковано: 29.11.2024

***Анотація.** Сучасна юридична освіта перебуває в стадії трансформації, вимагаючи від освітніх закладів впровадження новітніх методів та технологій, які відповідають вимогам часу та глобалізованої правової системи. Інноваційні методи навчання з правничих дисциплін орієнтовані на розвиток ключових компетенцій майбутніх фахівців, таких як критичне мислення, аналітичні здібності, навички аргументації, а також здатність швидко адаптуватися до змінюваного правового середовища. Інтеграція нових технологій, активних форм навчання та інтерактивних підходів є необхідною умовою для формування*

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ: НАУКОВІ ЗАПИСКИ

високо кваліфікованих правників, здатних вирішувати складні юридичні проблеми та працювати в умовах постійних змін. Зміни в соціальному, політичному та технологічному контекстах вимагають від правників не тільки глибоких теоретичних знань, а й здатності оперативно реагувати на нові виклики. Тому традиційні методи навчання, які обмежуються лекціями та іспитами, вже не здатні забезпечити необхідну підготовку. Інноваційні підходи в навчанні дозволяють створювати нові моделі освіти, які допомагають студентам не лише засвоїти базові правові концепції, а й адаптувати їх до реальних ситуацій у професійній практиці. Одним з найефективніших способів модернізації правничої освіти є використання методів активного навчання. Це підхід, який стимулює студентів до активної участі у процесі навчання, надаючи їм можливість самостійно шукати рішення, аналізувати інформацію, обговорювати та вирішувати проблеми. Інформаційні технології, які стрімко розвиваються, мають значний потенціал для трансформації правничої освіти. Вони дозволяють значно підвищити доступність навчальних матеріалів, створювати нові форми взаємодії між викладачами та студентами, а також забезпечувати більш гнучке навчання. Технології, такі як штучний інтелект, блокчейн та цифрові платформи, вимагають від юристів глибоких знань не лише в області права, а й у технологічних процесах. Юридична інженерія є новим напрямом, який поєднує право та інженерію для вирішення правових питань, пов'язаних із новітніми технологіями.

Ключові слова: *інноваційні методи, правничі дисципліни, інформаційні технології, студент, викладач, заклад освіти.*

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ:
НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Innovative methods of education in legal disciplines

Zoriana Gontar

Candidate of Sciences in Public Administration, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Social Work, Management and Social Sciences, Lviv State University of Life Safety, Lviv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-1712-7457>

Andrii Palamar

Graduate student of the Department of Pedagogy and Innovative Education Lviv Polytechnic National University, 79013, Lviv, Stepana Bandera Street, 12, Lviv, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0008-8438-1061>

***Abstract.** Contemporary legal education is undergoing a transformation, requiring educational institutions to implement cutting-edge methods and technologies that meet the demands of the times and a globalized legal system. Methods. Innovative teaching methods in legal disciplines are focused on developing key competencies for future professionals, such as critical thinking, analytical skills, argumentation abilities, and the capacity to adapt quickly to a changing legal environment. The integration of new technologies, active learning methods, and interactive approaches is a necessary condition for the formation of highly skilled legal professionals capable of solving complex legal problems and working in an ever-changing environment. Results. Changes in social, political, and technological contexts require legal professionals not only to possess deep theoretical knowledge but also to respond quickly to new challenges. Therefore, traditional teaching methods, which are limited to lectures and exams, are no longer sufficient to provide the necessary preparation. Innovative approaches to education allow for the creation of new educational models that help students not only master basic legal concepts but also adapt them to real-life*

situations in professional practice. Conclusions. One of the most effective ways to modernize legal education is through the use of active learning methods. This approach encourages students to actively engage in the learning process by giving them the opportunity to independently seek solutions, analyze information, discuss, and solve problems. Rapidly developing information technologies hold significant potential for transforming legal education. They enable a substantial increase in the accessibility of learning materials, create new forms of interaction between educators and students, and provide more flexible learning opportunities. Technologies such as artificial intelligence, blockchain, and digital platforms require legal professionals to have not only expertise in law but also in technological processes. Legal engineering is an emerging field that combines law and engineering to address legal issues related to cutting-edge technologies.

***Keywords:** innovative methods, legal disciplines, information technologies, student, educator, educational institution*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями (Вступ). Сучасна юридична освіта стикається з численними викликами, які зумовлені швидкими змінами в соціальному, політичному та технологічному середовищі. Традиційні методи навчання, які домінували у правничій освіті на протязі багатьох десятиліть, сьогодні вже не відповідають вимогам новітніх реалій. Це стосується як теоретичних аспектів освіти, так і практичних навичок, які необхідні юристам для успішної кар'єри в умовах глобалізації та цифровізації правової сфери.

Однією з основних проблем є недостатнє поєднання теоретичних знань із практичними навичками, що вимагають новітніх підходів. Студенти юридичних факультетів часто стикаються з викликами, коли їхні академічні знання не дозволяють ефективно вирішувати реальні правові проблеми, що виникають на

практиці. Також важливим є питання розвитку критичного мислення, здатності до самостійного аналізу та прийняття рішень у складних і швидко змінюваних умовах, де класичні методи навчання не можуть надати студентам необхідний рівень адаптивності.

Технологічний прогрес, зокрема розвиток інформаційних технологій, штучного інтелекту, блокчейн-технологій та цифрових платформ, також вимагає від юристів нових знань та вмінь, що потребують інтеграції нових методів навчання в академічний процес. Традиційні лекції, семінари та іспити вже не забезпечують належну підготовку до роботи в умовах цифровізації правових процесів, що потребують від юристів не лише правових знань, але й здатності працювати з сучасними технологіями.

Аналіз останніх досліджень і публікацій (Огляд літератури). У останні роки спостерігається значний інтерес до впровадження інноваційних методів навчання в юридичній освіті. Це зумовлено необхідністю адаптації юридичних програм до новітніх вимог сучасного суспільства, високих технологій і глобалізованого правового середовища. Зміни в освіті юристів потребують переосмислення не тільки традиційних підходів, а й глибшого вивчення нових методів, які б дозволили підготувати фахівців, здатних працювати в складних і мінливих умовах. Під час аналізу останніх досліджень та наукових публікацій можна виділити кілька основних напрямів у розвитку інноваційних методів навчання в правничих дисциплінах зарубіжними науковцями. До прикладу дослідження К. Патріка, [3] підкреслюють важливість використання кейс-методу як однієї з найефективніших форм активного навчання в юридичних дисциплінах. Наукові праці Д.Брукса та Д. Мартін [1-2], зосереджуються на важливості віртуальних симуляцій судових процесів, що дозволяють студентам працювати з реальними справами у безпечному, контрольованому середовищі, даючи їм можливість розвивати навички правничого аналізу, аргументації та

комунікації. Дослідження, проведені М. Андерсон [4] демонструють, як комбінація правничої освіти з економічними дисциплінами допомагає майбутнім юристам краще орієнтуватися у питаннях регулювання новітніх технологій, таких як блокчейн або криптовалюти. Розвідка, проведена К. Харпер [5], показує, що рольові ігри дозволяють студентам відпрацьовувати навички ведення переговорів, судових дебатів, а також прийняття рішень у складних ситуаціях.

Питання інноваційних методів навчання з правничих дисциплін є важливою темою в контексті реформування юридичної освіти, як в Україні, так і за кордоном. Вітчизняні науковці активно досліджують нові підходи до навчання, що враховують як зміни в суспільстві, так і вплив нових технологій на правову практику. Ось деякі науковці, які сприяли розвитку даної теми, а саме М. Криштанович, Л. Литвинова, Т. Дерев'янка, О. Соловей, С. Гончар, та ін.

М. Криштанович [8], досліджує інноваційні методи в освіті, зокрема в правничих дисциплінах. Його роботи фокусуються на адаптації сучасних методик до специфіки юридичних професій та розвитку критичного мислення у студентів. Л. Литвинова [9], вивчала вплив нових технологій на навчання правників, а також впровадження електронного навчання та використання цифрових платформ для покращення освітнього процесу в юридичних університетах. Т. Дерев'янка [10], вивчає активні методи навчання в юридичних дисциплінах, зокрема кейс-метод, рольові ігри, симуляції, а також застосування технологій для створення інтерактивних навчальних платформ. О. Соловей [11], спеціалізується на методах активного навчання в юридичній освіті, зокрема на впровадженні критичного мислення, вирішення практичних юридичних завдань через аналіз реальних справ. С. Гончар [12], досліджує інноваційні технології в юридичній освіті, зокрема цифрові інструменти, які можуть змінити підходи до вивчення права, такі як віртуальні суди та онлайн-курси для студентів юридичних факультетів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Тема інноваційних методів навчання правничих дисциплін охоплює широкий спектр питань, пов'язаних із впровадженням нових технологій, методик та підходів до викладання права, а також удосконаленням традиційних практик навчання.

Однак, навіть у найбільш прогресивних освітніх системах залишається низка невирішених проблем та викликів, які потребують додаткової уваги та розвитку. Деякі з них стосуються якості освіти, ефективності нових методів, інтеграції технологій в освітній процес, а також адаптації викладання до сучасних вимог правового середовища. Нами запропоновано використання активних методів навчання, що сприяють розвитку аналітичних і критичних навичок у студентів такі як, кейс-метод, рольові ігри, симуляції, оскільки вони безпосередньо взаємодіють з матеріалом. Це також дозволяє студентам працювати в командах, розвивати комунікативні навички, здатність до швидкого прийняття рішень у реальних умовах.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження інноваційних методів навчання з правничих дисциплін, які відповідають сучасним вимогам юридичної освіти та викликам глобалізованої правової системи. Зокрема, стаття спрямована на аналіз новітніх підходів у навчанні, таких як інтеграція цифрових технологій, застосування активних методів навчання (кейс-метод, рольові ігри, симуляції), розвиток критичного мислення та аналітичних навичок у студентів, а також адаптацію традиційних методів до умов швидких змін у правовому середовищі.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів (Результати дослідження). Сучасна юридична освіта постійно еволюціонує, адже світ змінюється, а правова система та її вимоги до фахівців стають все складнішими. Традиційні методи навчання, хоча

ї мають важливе значення, вже не відповідають всім вимогам сучасного суспільства.

Інноваційні методи навчання з правничих дисциплін є важливим елементом модернізації юридичної освіти в умовах глобалізації, інтеграції цифрових технологій та стрімких змін у правовому середовищі. Сучасні підходи вимагають не лише передачі теоретичних знань, а й розвитку ключових компетенцій, таких як аналітичні здібності, критичне мислення, навички аргументації та вирішення реальних практичних завдань. Зокрема, інновації в юридичній освіті включають інтеграцію нових технологій, активних методів навчання та зміщення акценту на міждисциплінарний підхід, що дозволяє студентам готуватися до складних умов роботи в правовій системі.

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) відіграють все важливішу роль у навчальному процесі. Цифрові інструменти відкривають нові можливості для навчання, значно підвищуючи доступність інформації, створюючи умови для взаємодії між студентами та викладачами, а також забезпечуючи гнучкість у навчальному процесі. Впровадження онлайн-курсів, вебінарів, цифрових платформ та інших інноваційних інструментів дозволяє студентам юридичних факультетів отримувати актуальні знання, не обмежуючись лише традиційними підручниками та лекціями.

Одним з найбільш перспективних напрямів є віртуальні суди, де студенти мають змогу відпрацьовувати свої навички у реалістичних умовах, вивчаючи специфіку судового процесу та роботу в умовах цифровізації. Віртуальні суди можуть використовуватися для симуляцій різних судових ситуацій, що дозволяє майбутнім юристам вдосконалювати навички аргументації, переговорів, взаємодії з клієнтами та іншими учасниками процесу [13].

Таблиця 1

Інноваційний метод навчання	Опис методу	Переваги для студентів
Кейс-метод	Використання реальних юридичних ситуацій для аналізу та вирішення правових проблем.	Розвиває критичне мислення, навчає приймати обґрунтовані рішення в умовах невизначеності.
Моделювання судових процесів (мок-трайал)	Студенти приймають роль адвокатів, суддів, прокурорів під час симуляцій судових засідань.	Покращує навички аргументації, публічних виступів, практичне застосування теорії.
Електронні платформи для правового аналізу	Використання спеціалізованих баз даних (LexisNexis, Westlaw) та інструментів для аналізу законодавства.	Розвиває вміння працювати з великими обсягами правової інформації та сучасними технологіями.
Проектне навчання	Студенти працюють над розв'язанням комплексних правових завдань у рамках групових проектів.	Покращує командну роботу, дає можливість вирішувати реальні правові проблеми.
Інтерактивні лекції з використанням мультимедіа	Використання відео, презентацій, інфографіки та інших мультимедійних матеріалів для навчання.	Підвищує зацікавленість у навчальному процесі, полегшує засвоєння складних понять.
Гейміфікація	Використання елементів гри (наприклад, правових змагань, конкурсів) у навчальному процесі.	Збільшує мотивацію до навчання, сприяє розвитку стратегічного мислення та швидких рішень.
Онлайн-курси та MOOC (масові відкриті онлайн-курси)	Залучення до онлайн-платформ, які пропонують курси з різних правничих дисциплін від університетів світу.	Доступ до міжнародного досвіду, гнучкий графік навчання, можливість навчання за кордоном.
Системи автоматизованого правового консультування	Використання програмного забезпечення для надання юридичних консультацій з реальних справ.	Допомагає студентам навчитися працювати з автоматизованими системами та отримувати швидкі рішення.

Джерело: власна розробка авторів

Таблиця, демонструє інноваційні методи навчання правничих дисциплін, їх основні характеристики та можливі переваги для студентів юридичних факультетів.

Одним з основних напрямів у реформуванні правничої освіти є використання активних методів навчання, що сприяють розвитку аналітичних і критичних навичок у студентів. Це підхід, який орієнтований на активну участь студентів в освітньому процесі, а не лише на слухання лекцій. Такі методи включають: кейс-метод: студенти розглядають реальні або вигадані юридичні ситуації, аналізують їх, а потім розв'язують на основі діючих законів та правових норм. Це допомагає студентам формувати практичні навички роботи з юридичними текстами та рішеннями. Рольові ігри: цей метод включає в себе виконання студентами різних ролей у вигаданих чи реальних ситуаціях. Це може бути як участь у симуляціях судових процесів, так і переговори між сторонами у справах, де студенти навчаються взаємодіяти з іншими учасниками процесу, знаходити аргументи для захисту або обвинувачення, а також приймати рішення на основі наданих даних. Симуляції: студенти беруть участь у ситуаціях, наближених до реальних юридичних практик, де вони повинні взаємодіяти із різними юридичними інструментами, такими як контракти, позови, судові рішення тощо. Це дозволяє їм відчувати, як саме виглядає робота юриста в реальних умовах, і отримати досвід вирішення правових завдань[14-15].

Активні методи навчання не лише сприяють розвитку практичних навичок, а й допомагають студентам глибше осмислювати юридичні концепції, оскільки вони безпосередньо взаємодіють з матеріалом, а не просто вивчають його. Це також дозволяє студентам працювати в командах, розвивати комунікативні навички, а також здатність до швидкого прийняття рішень у реальних умовах.

Важливою частиною навчання є також розуміння студентами важливості безперервного навчання у професії, оскільки правова система постійно змінюється, і юристам необхідно мати здатність швидко адаптуватися до нових умов. Інноваційні методи дають змогу формувати у студентів ці компетенції

через інтерактивні та практичні підходи, що дозволяє їм бути готовими до викликів сучасного правового середовища.

Висновки. Інноваційні методи навчання з правничих дисциплін є важливою складовою процесу трансформації юридичної освіти, яка має відповідати новим вимогам сучасного правового середовища, швидким змінам в технологіях та зростаючим вимогам до професійної підготовки юристів. Зважаючи на швидкий розвиток технологій, глобалізацію та зміни у правовій практиці, традиційні методи навчання вже не можуть забезпечити повноцінної підготовки майбутніх фахівців, здатних ефективно працювати в сучасних умовах.

Отже, інноваційні методи навчання з правничих дисциплін є важливим кроком до модернізації юридичної освіти, що дозволяє забезпечити високу якість підготовки майбутніх правників, здатних працювати в умовах постійних змін та глобалізації. Впровадження новітніх технологій і методик навчання допоможе студентам не лише засвоїти базові знання в галузі права, але й набути практичних навичок, що дозволять ефективно працювати в реальних умовах юридичної практики.

Подальші дослідження в сфері інноваційних методів навчання правничих дисциплін мають критичне значення для вдосконалення освітнього процесу, підвищення якості правничої освіти та розвитку правової культури серед майбутніх юристів. Поглиблене вивчення цих тем допоможе розробити більш ефективні методики, адаптовані до сучасних викликів у правовій сфері та в освітньому процесі в цілому.

Список використаних джерел

1. Brooks, J. (2021). Digital learning and legal education: The future of law schools. *Journal of Law and Technology*, 35(2), pp. 101-115.

2. Martin, J. (2022). Virtual trials and simulations in legal education: Enhancing practical skills for future lawyers. *Harvard Law Review*, 135(6), pp. 2123-2147.
3. Patrick, K. (2019). Legal education in the 21st century: Innovative methods in the legal curriculum. *Journal of Legal Education*, 68(3), pp. 315-334.
4. Anderson, M. (2020). Active learning in legal education: A comparative review. *International Journal of Legal Education*, 12(4), pp. 50-65.
5. Harper, K. (2020). Role-playing and simulation in legal education: Practical experience for law students. *International Journal of Law and Education*, 21(1), pp. 58-72.
6. Smith, A. (2021). Simulations and games in legal training: Preparing lawyers for real-world challenges. *Legal Education Review*, 29(2), pp. 120-135.
7. Williams, S. (2022). Competency-based education in legal training: Preparing lawyers for the future. *Journal of Legal Education and Practice*, 16(3), pp. 80-94.
8. Криштанович М.Ф. Методика навчання права: навчальний посібник / Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. – 192 с
9. Литвинова, Л. (2020). Адаптація інноваційних методів навчання в юридичних факультетах: Нові підходи до правничої освіти. *Педагогічна наука і практика*, 60(4), – С. 73-82.
10. Дерев'янка, Т. (2021). Активні методи навчання в правничій освіті: Використання рольових ігор та кейс-методів. *Журнал правничої освіти*. 35(2), – С. 102-113.
11. Соловей, О. (2020). Розвиток критичного мислення у студентів правничих факультетів через інтерактивні методи навчання. *Педагогіка і право*. 59(4), – С. 78-89.
12. Гончар, С. (2022). Цифрові інструменти для правників: Віртуальні суди та онлайн-курси як інструменти навчання. *Юридична освіта і практика*. 61(3), – С. 45-57.

13. Alla Yaroshenko, Zoriana Gontar, Igor Grybyk, Vasyl Zinkevych, Kateryna Serheieva (2022). The System for Assessing the Quality of Education in the Context of the Development of Public Administration. IJCSNS. International Journal of Computer Science and Network Security. Vol. 22 No. 9 pp. 497-502.
<https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.9.64>

14. Криштанович М.Ф. Вивчення правових дисциплін засобами інтерактивного дистанційного проведення занять / М.Ф. Криштанович // Наукове фахове видання з педагогічних наук "Гірська школа Українських Карпат" ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника" № 22 (2020) м. Івано-Франківськ, 2020 р., – С. 112-115
<https://10.15330/msuc.2020.22.112-115>

15. Криштанович М.Ф., Вовчастий К., Організаційно-педагогічні умови реалізації підготовки викладача права в закладі вищої освіти. Науково-педагогічний журнал «Освітні обрії», Івано-Франківський інститут післядипломної педагогічної освіти, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Том 56 № 1 (2023), м. Івано-Франківськ, – С. 65-68.
<https://doi.org/10.15330/obrii.56.1.65-68>